

รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา A Model of Academic Administration towards Excellence for Buddhist Charity School

อภิชัย หิวกุณฑ* วรสิทธิ์ รัตนวราหะ** และ สมบูรณ์ ตันยะ***

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล***

Aphichai Huekkhunhot* Worasit Rattanavaraaha** and Somboon Tanya***

Graduate Student of Ph.D. Program in Educational Administration, Faculty of Education,

Vongchavalitkul University*

Lecturer Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University**

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University***

Corresponding author E-mail: aphichai.huek@gmail.com

(Received: May 3, 2023; Revised: May 28, 2023; Accepted: June 7, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิสัยปฏิบัติที่ดี 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และ 3) ตรวจสอบความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 เป็นโรงเรียนที่มีวิสัยปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ ข้อ 2 เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความถูกต้องและเหมาะสม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 เป็น ผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำนวน 25 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความเป็นไปได้และประโยชน์ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิสัยปฏิบัติที่ดี ทุกโรงเรียนมีการดำเนินงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน และครอบคลุมกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศทั้ง 7 ด้าน 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) สารสำคัญ (4) วิธีการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียนซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการจึงควรมีกรอบแนวทางที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยดำเนินงานตามหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามบริบทของแต่ละโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้บริหารและครูต้องตระหนักถึงความสำคัญ และขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผลการประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ความเป็นเลิศ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the state of academic administration towards excellence of best practice schools 2) to create a Model of Academic Administration towards Excellence for Buddhist Charity School and 3) to assess the feasibility and usefulness of a Model of Academic Administration towards Excellence for Buddhist Charity School. The sample groups according to the objective of item 1 were 3 model schools of best practices. The research tools were Semi Structured interview forms. The data were analyzed by content analysis. The sample groups according to the objective of item 2 were 7 experts. The research tools were accuracy and suitability evaluation forms. The statistical techniques were used to analyze the data which were percentage, mean and standard deviation. The sample groups according to the objective of item 3 were directors of the schools and directors of academic affairs in 25 Buddhist Charity Schools. The research tools were feasibility and usefulness evaluation forms. The statistical techniques were used to analyze the data which were percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows : 1) The state of academic administration towards excellence of best practice schools revealed that the whole schools operate according to the scope of academic administration in all 6 factors and cover the criteria for administrative excellence in all 7 factors. 2) A Model of Academic Administration towards Excellence for Buddhist Charity School consists of (1) principle and rationale (2) objective (3) essence of the model (4) implementations of the model (5) conditions for success; which the academic administration is considered the main task of the school affecting effective teaching and learning management, it should therefore have a framework aiming for excellence by proceeding a Model of Academic Administration towards Excellence in the context of each Buddhist Charity School, the executives and teachers must realize the importance of the academic administration and proceed the model seriously and continuously. The assessment of accuracy and suitability were overall at the highest level. 3) The feasibility and usefulness of a Model of Academic Administration towards Excellence for Buddhist Charity School were overall at the highest level.

Keywords: Academic Administration, Excellence, Buddhist Charity School

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่รัฐบาลได้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศไทย โดยได้มีการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาดังแต่ระดับขั้นพื้นฐานจนถึงระดับสูง แต่ในการจัดการศึกษาของรัฐที่ไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง เอกชนจึงได้เข้ามามีบทบาทและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการจัดการศึกษา แต่เนื่องด้วยโรงเรียนเอกชนที่ต้องมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงในการเข้ารับการศึกษ จึงทำให้ผู้เรียนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาของเอกชนได้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกเขตชุมชนเมืองหรืออยู่ห่างไกลจากโรงเรียนของรัฐ และผู้ที่ทางครอบครัวมีฐานะยากจน เป็นเหตุให้ขาดโอกาสทางการศึกษา จึงทำให้มีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นภายในวัดและมีการจัดการเรียนการสอน ในชื่อ โรงเรียนการกุศลของวัดใน

พระพุทธศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อการกุศลสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้มีโอกาสใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับความรู้ (สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2554)

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาหลายแห่งได้ทำการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และได้ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา สามารถพัฒนาจากโรงเรียนขนาดเล็กจนกลายเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพทางด้านงานวิชาการเทียบเท่ากับโรงเรียนระดับจังหวัด มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) สูงกว่าระดับจังหวัดและระดับประเทศทุรายวิชา และเป็นโรงเรียนต้นแบบในด้านการจัดการศึกษา มีผลงานทางด้านงานวิชาการที่โดดเด่น ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน เช่น โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทอง ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปราจีนบุรี โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดลพบุรี และอีกหลายโรงเรียน (สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2561) ซึ่งโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จเหล่านี้ควรนำมาเป็นต้นแบบในการบริหารงานวิชาการที่มีความเป็นเลิศ

โรงเรียนที่เป็นต้นแบบในด้านการจัดการศึกษา มีผลงานทางด้านงานวิชาการที่โดดเด่น เป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ คุณลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะนำพาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศได้ คือการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่จะพัฒนาองค์กรให้มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ซึ่งประเทศไทยได้นำมาปรับใช้ในการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 มีการปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานในโรงเรียนโดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้มีการเสนอยุทธศาสตร์และมาตรฐานการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมเป็นประเด็นในมาตรการปฏิรูปการศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนโดยนำเกณฑ์การจัดการศึกษาตามรางวัลคุณภาพมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาโรงเรียน (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2553)

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ความเป็นเลิศเพื่อให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการของสังคม โดยการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพได้ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาหลายแห่งยังขาดรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเป็นกรอบแนวทางไปสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้ และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ซึ่งประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาและมีความโดดเด่นทางด้านงานวิชาการ และสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพ ซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารจัดการคุณภาพที่ได้รับการยอมรับจากประเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่จะได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสู่ความเป็นเลิศต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี
- 2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

2.3 เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

3.1.1 ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั้งหมด จำนวน 115 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชนในอำเภอเมืองนครราชสีมา เขต 1 จำนวน 43 โรงเรียน

3.1.2 กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Selected) ได้แก่

- 1) โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทอง ในพระราชูปถัมภ์ฯ
- 2) โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ
- 3) โรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมา

3.1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 9 คน

3.1.4 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured interview) ที่มีเนื้อหาตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน คือ

- 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผลประเมินผล
- 4) การนิเทศการศึกษา
- 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
- 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

และครอบคลุมการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 7 ด้าน คือ

- 1) การนำองค์กร
- 2) การวางแผนกลยุทธ์
- 3) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้
- 4) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร
- 6) การบริหารความสัมพันธ์
- 7) ผลลัพธ์

3.1.5 วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีวิธีการดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์
- 3) จัดทำ (ร่าง) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured interview)
- 4) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 5) ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

6) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาคุณภาพหรือแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการโรงเรียน คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เอกสารหลักสูตรสถานศึกษา บันทึกข้อมูล เอกสารรายงานต่าง ๆ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

2) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured interview) โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละโรงเรียนเป็นรายบุคคล

3.1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเทคนิคการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชื่อมโยงสร้างข้อสรุปเพื่อศึกษารูปแบบ/วิธีการ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ โดยนำข้อมูลที่ศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

3.2 ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

3.2.1 ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์มาจัดทำ รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามแนวทฤษฎีการสร้างและพัฒนาารูปแบบ (ธีระ รุญเจริญ, 2556) คือ

- 1) หลักการและเหตุผล
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) สาระสำคัญ
- 4) วิธีการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ
- 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

3.2.2 ประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบ โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่ม คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกมาแบบเจาะจง จำนวน 7 คน โดยกำหนดคุณสมบัติและเกณฑ์การพิจารณาในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- (1) มีประสบการณ์ด้านการบริหารในสถานศึกษาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
- (2) มีประสบการณ์และมีความรู้ในการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- (3) มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
- (4) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการศึกษา

2) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท เรนซิส (Likert Rensis, 1967 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นและร่วมตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

4) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) มีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ตอนที่ 3 การตรวจสอบความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

3.3.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 115 โรงเรียน

3.3.2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่เลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Selected) จำนวน 25 โรงเรียน

3.3.3 เครื่องมือที่ใช้ คือแบบประเมินความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และประสานงานเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมินและดำเนินการเก็บแบบประเมินคืน

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) มีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาศาภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทอง ในพระราชูปถัมภ์ฯ 2) โรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ฯ และ 3) โรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมา โดยภาพรวม พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนดำเนินงานตามองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศทั้ง 7 ด้าน คือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 4) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร 6) การบริหารความสัมพันธ์ และ 7) ผลลัพธ์ ซึ่งครอบคลุมการบริหารงานวิชาการตามข้อบ่งชี้ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และ 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และทุกโรงเรียนจัดระบบการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปที่เอื้ออำนวย และสนับสนุนระบบการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสรุปสังเคราะห์เพื่อให้ได้สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

4.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญจากผลการสัมภาษณ์ที่ได้จากตอนที่ 1 มาร่าง รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างและพัฒนารูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ คือ

1) หลักการและเหตุผล โดยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาหลายแห่งขาดรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเป็นกรอบแนวทางไปสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและเข้าใจหลักในการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี เพื่อจะได้สามารถบริหารงานวิชาการที่มีความเป็นเลิศและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณสมบัติตามหลักสูตรที่กำหนด จึงได้สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารงานวิชาการไปสู่ความเป็นเลิศ

2) วัตถุประสงค์ โดยใช้เป็นกรอบแนวทางมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

3) สาระสำคัญ โดยใช้หลักการบริหารตามข้อบ่งชี้งานวิชาการที่สอดคล้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 7 ด้าน คือ 1) การนำองค์กร ที่ผู้บริหารต้องมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานและประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม 2) การวางแผนกลยุทธ์ ที่โรงเรียนต้องวางแผนการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และเท่าทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของสังคมปัจจุบัน 3) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ที่โรงเรียนจะต้องมีการดำเนินการในการคัดเลือกและรวบรวมข้อมูล องค์ความรู้ให้เป็นระบบ เพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้ทราบถึงระดับของตนเองและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง 4) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่โรงเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับความต้องการ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร ที่โรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดหาอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรอย่างเหมาะสมกับภาระงาน และมีการพัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 6) การบริหารความสัมพันธ์ ที่โรงเรียนจะมีแนวทางในการส่งเสริม เสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดีเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และ 7) ผลลัพธ์ ที่โรงเรียนจะมุ่งเน้นผลลัพธ์ของการดำเนินงาน มีการประเมินผลการดำเนินงานทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และคุณภาพการบริหารจัดการ ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้จะถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน

4) วิธีการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ โดยผู้บริหารและครูศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน การกศลของวัดในพระพุทธศาสนาสู่ความเป็นเลิศให้เข้าใจก่อนนำไปปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ มีความเข้าใจ ในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อย่างมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน

4.3 ผลการประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน การกศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยรวมมีความถูกต้อง และเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.46) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 2) วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.37) รองลงมาตามลำดับได้แก่ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) 3) สารสำคัญ ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.44) 1) หลักการและเหตุผล ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ 4) วิธีการนำ รูปแบบไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.64)

4.4 ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน การกศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยรวมมีความเป็นไปได้และประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.50) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย ได้แก่ 2) วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.46) รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.53) 3) สารสำคัญ ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.50) 4) วิธีการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.57)

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

5.1 สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี โดยภาพรวมมีแนวทาง และวิธีการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ได้ดังนี้

1) การนำองค์กร โดยผู้บริหารต้องมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำที่สามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน สามารถสื่อสารและถ่ายทอดงานให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างชัดเจน มีการกำกับดูแล ติดตามและประเมินผล ในการดำเนินงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และที่สำคัญผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างในการดำเนินงาน และประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

2) การวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งในการที่จะพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศ โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจำเป็นต้องเท่าทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง ซึ่งส่งผลต่อ แนวทางในการบริหารและการดำเนินงานของโรงเรียนโดยทุกโรงเรียนจะใช้กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารงานวิชาการ และจะมีการพัฒนาปรับปรุงผลการดำเนินงานโดยใช้ วงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA)

3) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โดยทุกโรงเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ข้อมูล ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อที่จะให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน สามารถบรรลุ ผลลัพธ์ และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามที่กำหนดไว้ โรงเรียนจะต้องมีการดำเนินการในการคัดเลือกและรวบรวมข้อมูล องค์ความรู้ให้เป็นระบบ เพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้ทราบถึงระดับของตนเองและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงและ พัฒนานตนเอง

4) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยทุกโรงเรียนมีการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับการกำหนด และการจัดการเกี่ยวกับความต้องการ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผ่านการประเมิน ความพึงพอใจและรับข้อเสนอแนะในทุก ๆ กิจกรรมที่มีขึ้น ระหว่างโรงเรียน ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน

5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร โดยทุกโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดหาอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรอย่าง เหมาะสมกับภาระงานที่สามารถก่อให้เกิดผลการดำเนินการที่ดี มีการกระตุ้นเสริมแรงของครูและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีการพัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการ ประชุม อบรม สัมมนา และกิจกรรมต่าง ๆ

6) การบริหารความสัมพันธ์ โดยทุกโรงเรียนจะมีแนวทางในการส่งเสริม เสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดี เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยอาจจะเป็นข้อตกลงที่เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน กฎระเบียบ หลักการ หรือหลักธรรมของศาสนา แต่โดยทั้งหมดล้วนสอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุ คือ การแบ่งปัน การใช้วาจา ที่เหมาะสม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการวางตัวที่ดีต่อกัน

7) ผลลัพธ์ โดยทุกโรงเรียนจะมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน มีการประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และคุณภาพการบริหารจัดการ ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้จะถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน

โดยภาพรวมแต่ละโรงเรียนที่ใช้องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่คล้ายคลึงกันในการบริหารงาน วิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้ง 3 โรงเรียนได้มีการใช้องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่มีที่มาจากต้นแบบเดียวกัน คือ รางวัลคุณภาพแห่งชาติมัลคัม บัลดริจ (The Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ซึ่งจะมี องค์กรประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่เริ่มต้น จากการนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ และการวัด วิเคราะห์ และการจัด การความรู้เป็นสำคัญไปตามลำดับ สอดคล้องกับ อุดม ชูสิวรรณ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหาร คุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล มีองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศเริ่มต้นด้วยการนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ และการวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญและ เป็นเบื้องต้นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่จะช่วยสนับสนุนองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้ยกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการและเหตุผล โดยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาหลายแห่งยังขาดรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (2) วัตถุประสงค์ โดยใช้เป็นกรอบแนวทางมุ่งสู่ความ เป็นเลิศทางด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา (3) สารระสำคัญ โดยใช้หลักการบริหาร ตามขอบข่ายงานวิชาการที่สอดคล้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ (4) วิธีการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ โดยแต่ละโรงเรียน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนานำรูปแบบไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดย ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และปรับปรุงแก้ไขตาม

ข้อเสนอแนะในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ได้เป็น รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบให้เกิดความสมบูรณ์ ทำให้รูปแบบมีความกระชับ สามารถเข้าใจได้ง่าย และง่ายต่อการนำไปสู่การปฏิบัติ ดังที่ ธีระ รุณเจริญ (2556) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบว่า รูปแบบที่ดีควรมีองค์ประกอบที่มีขอบข่ายดังนี้ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ระบบกลไกของรูปแบบ วิธีดำเนินงานของรูปแบบ แนวทางการประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขของรูปแบบ

การประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวทางมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านวิธีการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบเป็นตัวกำหนดทิศทางการดำเนินงานของรูปแบบ โดยรูปแบบที่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะเป็นกรอบแนวทางมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้ และการดำเนินงานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบ มีขั้นตอนจึงจะสามารถบริหารงานวิชาการไปสู่ความเป็นเลิศได้ สอดคล้องกับ สมโภชน์ นพคุณ (2556) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาที่มีการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพและมีความความเป็นเลิศจะต้องมีการดำเนินการบริหารที่เป็นระบบ มีขั้นตอน สามารถวิเคราะห์ ควบคุม กำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน สามารถนำผลมาเปรียบเทียบได้

5.3 การประเมินความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พบว่า

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาซึ่งถือเป็นด้านที่เป็นหลักของการบริหารงานวิชาการและมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2557) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา โดยมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่จะตอบสนองและสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีผลประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีความเห็นว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้มีการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา ทำให้มีข้อจำกัดในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้งบประมาณในการจัดซื้อและซ่อมบำรุงค่อนข้างสูง ตลอดจนถึงครูและบุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถที่จะใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2559) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมทางด้านสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการศึกษาต้องได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอ และผู้ใช้อย่างมีความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีนั้น ๆ จึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้

องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถตรวจสอบและประเมินหลักสูตรของโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร มีผลประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีความเห็นว่าบริบทของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาแตกต่างจากโรงเรียนเอกชนทั่วไป ซึ่งหลักสูตรจะมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนควบคู่ไปกับความรู้โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาต้องอยู่ภายใต้กรอบของหลักสูตรแกนกลางและมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จึงส่งผลให้การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาจะพิจารณาจากผลของการติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นหลัก สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดให้มีการวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลจากการติดตามมา

ใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น สถานศึกษาเพียงนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา

การนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดให้โรงเรียนจัดระบบการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้อื้ออำนวยและสนับสนุนระบบการบริหารงานวิชาการ มีผลประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นที่จะต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ได้รับการสนับสนุนอัตรากำลังบุคลากรที่สามารถก่อให้เกิดผลการดำเนินการที่ดี และการประสานงานซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ซึ่งงานวิชาการจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป จึงจะประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นกรอบแนวทางในการบริหารงานวิชาการที่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ

6.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนทั่วไปสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามแนวทางโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

6.1.3 ผู้บริหารระดับสูงสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาเกณฑ์การประเมินในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการนำเอารูปแบบไปทดลองใช้ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาและติดตามประเมินผลรูปแบบ

6.2.2 ควรมีการวิจัยการบริหารงานวิชาการที่ดำเนินงานควบคู่ไปกับ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งแต่ละฝ่ายเอื้ออำนวยและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ธีระ รุญเจริญ. (2556). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. ข้าวฟ้า.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุริยาสาน.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. สื่อเสริมกรุงเทพ.

วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2559). *การบริหารศูนย์สื่อการศึกษา*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. (2554). *วาระประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2554*

กลุ่มและสมาคมโรงเรียนเอกชนของวัดในพระพุทธศาสนา. สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา.

_____. (2561). *ข้อมูลและกิจกรรมกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ปีการศึกษา 2561*.

สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2553). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สมโภชน์ นพคุณ. (2556). เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรพัฒนานักบริหารการศึกษาระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ (นศส.ศธ.) วิชาการบริหารการศึกษาคู่ความเป็นเลิศ. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- อุดม ชูสิวรรณ. (2559). รูปแบบการพัฒนาระบบบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2557). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. เอสดีเพรส.